

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 8 ft., 1/4 évre 5 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 2 évre 14 ft., 1/2 évre 9 ft., 1/4 évre 6 ft., 1 óra 2 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos betű sor egy sor 10 kr., minden következő soronál 8 kr. Bélyegdíj külön 20 kr. Nyitlár sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A zágrábi tüntetések.

Arad, október 17.

Az a gyalázatos inzultus, melyet a zágrábi diákok a nemzeti színű zászló elégetésével a magyar nemzet ellen elkövettek, méltó felháborodást keltett az egész országban. Szégyen- és haragtól ég a magyar ember arcza, s midőn az esemény horderejét mérlegeli, megtorlást követel a merénylők ellen s elégtételt a magyar állam jelvényeinek meggyalázásáért.

Nehéz az ilyen vérlázító kihágást higgadtan elbírálni, különösen a napi sajtó hasábjain, hol a közvetlen benyomások hatása alatt méltatják azokat; s mégis ha valaha, úgy épen most, a fölmerült botránnyal szemben ajánlatos a hidegvér, és bevétele a további fejleményeknek. Meg kell gondolnunk, hogy a zágrábi tüntetések egész láncolatában célzatos tervszerűség működött közre, melynek nem lehetett más szándéka, mint a fejedelmi látogatás erkölcsi sikerét devalválni, egyben pedig a magyar kormányt és az ő politikájának mentül nagyobb zavarokat okozni.

Azon ellenzéki magyar sajtó organumok tehát, melyek a magyar kormányt teszik a nemzet előtt a történekeért felelőssé és a felháborodott közvélemény haragját a miniszterium ellen szándékoznak irányítani, önkéntelenül vagy tudatosan ama reakcionárius köröknek a kezére dolgoznak, melyeknek a horvát tüntetések előkészítésében szintén ugyanezen cél

— tudniillik a magyar kormány állásának megingatása — lebegett szemek előtt.

Ép oly kevéssé lehet és szabad magát a horvát nemzetet a zágrábi csöcselékkel és az ultrák befolyása alatt álló ottani helyhatósági tisztviselőséggel és adminisztrációval összekeverni s az utóbbiak bűnét az egésznek betudni. Mert, hogy a horvát nemzet politikailag számbevehető nagy többsége igaz és őszinte barátja a Magyarországgal való testvéries egyetértésnek s államjogi kapcsolatnak, az mégis csak kétségtelen tény volt eddig s az marad ezután is és e tény a zágrábi csöcselék viselkedése meg nem másíthatja. De ha a megtörtént bántalomból a Horvátországhoz való viszonyunkra akarnánk következtetést vonni s annak hatását erre kiterjeszteni, ismét csak azok malmára hajtánók a vizet, kiknek nincs hőb óhajtásuk, minthogy ezen viszony félreértéssel, kölcsönös gyűlölség és harag által gyöngüljön és megbomoljék.

Ezzel azonban távolról sem akarjuk azt állítani, hogy a zágrábi tüntetések fölött napi rendre terjünk. Ellenkezőleg a legszigorubb megtorlást követeljük e nyomorult merényletnek, még pedig nem csak a gyerkőcök ellen, kik elkövették, hanem azon hatósági közegek ellen is, kik bűnös hanyagság vagy épen egyetértő elnézéssel türték a magyar nemzet és állameszme meggyalázását. Ki kell a vizsgáltnak terjednie nem csak ezen nyomorultakra, hanem azon gazcselszövökre és titkos panszláv forradalmárookra is, kik

a magyar nemzet ellen elkövetett ezentúl gyalázatoságot a háttérből tervezték és intézték. Követeljük pedig ezt nem csak az osztó igazság nevében *elégítéskül*, hanem elengedhetetlen szükségességgnek tartjuk azt a *politikai rezon* tekintetéből is.

Itt az alkalom, hadd lássuk tehát, kik azok, a kik a Szent-István birodalma egységének halálos ellenségei? hányan vannak s mennyi a politikai súlyuk? Hadd lássuk, hol vannak s mik azok a mulasztások, melyek ily hazaáruló tendenciák felburjánzását lehetővé tették, s mik amaz eszközök, a melyeknek alkalmazásával e gyom kiürítható! Ha a horvát bán, Khuen Héderváry gróf tudja és akarja ezt eszközölni, most lesz alkalmi tehetségét és hazafiságát egyaránt kimutatnia, s ezzel a magyar állam tekintélyén esett csorbát nem csak kiköszörölnie, hanem a magyar állam egysége és belbékéje körül újabb érdemeket szereznie. Ellemben ha ezen reá váró feladat mulja erejét vagy ellentétben áll politikai elveivel, akkor lépjen vissza, s adjon helyet annak, aki képes is, kész is arra, hogy meg ne tőrje, miszerint az utcza sárba vonszolja *egy nap alatt* azon vívmányokat, melyeket *évtizedeken át* a zöld asztal körül teremtet.

BELFÖLD.

A rabbik határozata.

A „Magyar Allam“ keblére öleli a zsidó rabbikat, ujjong azon, hogy ők is a dogma

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Feltámadott.

Irta: Brleux.

Jean épen reggeli sétájáról tért vissza. Negyven éves, szép növésű, ruganyos járású férfi volt. Dohányzósobájába térve, végig nézi a reggel érkezett levelek borítékait, hogy a vonásokból megismerje küldőit.

Egyszerre elsápad, a legfokozottabb bámulat kifejezésével szegzi tekintetét egy levélre. — Keze reszket. Megdörzsöli szemét. — Örült vagyok? — mormogja magában — ez az irás... Ha szegény nőm nem halt volna meg már ezelőtt két évvel, esküdni mernék, hogy az ő írása...

Alig meri feltörni. Megnézi a postabélyeget, és izgatottsága egyre növekszik. Batavia! Közel oda halt meg az az asszony, a kit annyira szeretett, egy hajótörés alkalmával, mely őt hazautazása közben valami holland kolóniában érte. Végre feltöri a pecsétet. Nézi az aláírást: Mary. Közel van az ájuláshoz, oly nagy az izgatottsága. Azután olvas:

Márczius 27.

Kedves férjem!

Meg vagyok mentve. A mint levelemet megkapod, siess hozzám Marseillebe, a hol akkor már várlak, s elmondok mindent; a mit most le nem írhatok. Csókol ezerszer

Mary.

Jean ugyan nem hisz a kísértetekben, de most egyszer, mintha csakugyan elhunyt neje

alakját látná maga előtt. — Lehetséges, hogy a levél annyi ideig el volt hányva? De nem! Hisz a feladás ideje tökéletesen megfelel a kézbesítés idejének.

Az irás ugyanaz, és márczius végétől a mai napig, majus végéig jött a levél.

Gépszzerűen, a legcsekélyebb öröm kifejezése nélkül ismételi: Mary él! Mary él! Pedig gyengéden szeretete nejt, a ki öt évi boldog házasság után szülőföldjére utazott, hogy többé vissza ne térjen. Sokáig siratta és annyira vigasztalan volt az elő időkben, hogy öngyilkossá akart lenni.

S most ott tilt asztalánál és szomorúan tekintett a darab papirosra. Az öröm hangos kitérősei helyett könyek gördültek le arcán, s a gyász első napjainak emléke és az elvesztettnek hitt nő, feltámadt lelki szemek előtt. A halálhíre következett egész gyász végig vonult szívében, s az a levél, mely most a halottnak feltámadásáról ad hírt, majdnem annyi könyvet csalt ki szeméből, mint a gyászír ez-előtt két évvel. Maga is bámult nyugalmán. — Hiszen kiáltanom kellene örömben — szólt magában — pedig boldog vagyok, ki mondhatatlanul boldog; de ez a boldogság megzavart.

Két év alatt lassan-lassan beleélte magát az egyedüllét gondolatába, s ez a hír most valósa-gos forradalmat idézett elő lelkében. Csak lassan képzelte magát bele a régi boldogságba, az újból jövő forró szerelembe, gyengédségbe. — Mary visszajön hozzám, — mormogta mintegy álomba merülve — visszajön és én ismét csókolni fogom őt, ismét karjaim közé zárom.

Elképzelte maga előtt a visszontúlást, de arca egyszerre elborult... — Vajjon ráismer-e? ... Hogyne! Mindenesetre! ...

És mégis csak homályosan látta már maga előtt két év óta elveszett neje arczát. A szekérből kivett egy régi arczképet s hosszan elnézte. Könyek nyomai látszottak a képen.

S a még belenézte magát azokba a szerentett vonásokba, a kérdések egész tönege toló-dott emlékébe: Hogyan menekült meg. A hajó, a melyen utazott, elsüllyedt, és soha sem jöttek többé nyomára. Mit csinált két hosszú év alatt? Minthogy két álló esztendeig egy sort sem irt. Valami világító zárt pusztagyban kellett lennie, talán erővel is visszatartva. De kitől? Kik voltak azok, a kik közt élt? Kivel beszélt? Kivel közlekedett? Ki szeretete? Ki gyűlölte e hosszú idő alatt? Igen csinos volt, bizonyára tettek neki ajánlatokat; vajjon volt-e képes mindegyiknek ellentálni? Két év! Nagyon hosszú idő. Érezte, hogy ennek a hosszú időnek ismeretlen, bizonytalan eseményei a jövőben mindig közéjük fognak tola-kodni.

Igy fűzte tovább gondolatait. Elképzelte őt valami pusztaszigeten és a rég elfelejtett Robinson-történetek ismét emlékébe tértek összes részleteikkel. Erővel ráta le magáról ezeket a gondolatokat, s a közel jövőről elmélkedett. Csak lassan vett rajta erőt az öröm, s boldognak érezte magát a közeli viszontlátás tudatában. Ismét eszébe jutottak azok a bizalmas, gyengéd órák; a mult idők egész nagy boldogsága vissza fog térni. Milyen lassan

álláspontjára helyezkedtek s fentartják vallásuk házassági törvényeit. Már most mit tegyen a magyarországi zsidóság, melyet a „Magyar Allam“ éveken át mooskolt, becsmérelt az egyházpolitikai reformok révén, úgy irván ezekről, mintha azokat csak a zsidók akarnák s mintha azokat csak a zsidók kedvéért erőszakolná a kormány. Lám, a zsidók, legalább a „rabbik, nem kívánták, el sem ismerik s ugyanarra az álláspontjára helyezkednek, mint a kath. klerus. Hát mért bántotta őket eddig a „Magyar Allam“? Bizony hazudott akkor is, és hazudik ma is, midőn a zsidó rabbik határozatát azonos jellegűnek mondja a kath. klerus álláspontjával. A nagy, a lényeges különbség az, hogy a kath. klerus a házasságkötést kizárólag az egyháznak reklamája s a házasságot papi esketés nélkül ágyasságnak akarja bélyegezni. A zsidó rabbiktól ez álláspont oly távol áll, mint Makó Jeruzsálemtől. A zsidó e g y h á z n a k, mint ilyenek, semmi köze a házasságkötéshez, mely pusztán polgári intézmény és minden papi beavatkozás nélkül is (ritus szerint) jogérvényesen megköthető egyetlen tanu előtt. Az egyházi áldást megadni vagy megtagadni — ez a rabbi privát gusztusa, melylyel a hitű zsidónak nem kell törődnie, hogyha házasságát a ritusnak megfelelően köti meg, t. i. a jeggyűrtűt a jegyes ujjára húzza s egy tanu előtt kijelenti, hogy ezzel a nőt feleségévé teszi.

A zsidó rabbik — s ezt jól tudja a „Magyar Allam“ — egyszerű hitközségi alkalmazottak, akiknek semmiféle szentségük nincs, akik nem hoznak és nem is hozhatnak semmiféle, a zsidóságot kötelező határozatot. Gyülekezetük határozatai is csak ők magukra — ad personam — kötelezők, mert az a hitközség, amelynek a rabbi elhatározása nem tetszik, a rabbiját egyszerűen elküldi, vagy helyette mást biz meg a rituális funkciókkal. Ezért jelentéktelen az ő konferenciájuk eredménye a liberális szemponjtól s ezért nem találta a liberális sajtó szükségesnek, hogy ahhoz bármiféle kommentárt fűzzön.

A főrendiház a jövő hét elején veszi tárgyalás alá egyesült bizottságainak a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatot illető képviselőházi „határozatok“ tárgyában benyújtott jelentését. Az egyesült bizottságok mint tudva van azt javasolják, hogy járuljon

hozzá a főrendiház a törvényjavaslatnak ama, a felekezeten kívül állók viszonyait szabályozó szakaszaihoz, melyeket a képviselőház ezuttal is fentartott. A bizottságok egyébként némi módosítást is tettek eme szakaszokon. Beigtatták továbbá a törvényjavaslatba a felekezeten kívül állók gyermekeire vonatkozó ama rendelkezéseket is, melyek a gyermekek vallásáról szóló, immár törvényerőre emelkedett javaslatból kimaradtak. Emellett módosítások következtek az utolsó egyházpolitikai törvényjavaslat még a legkedvezőbb esetben vagyis akkor is, ha a főrendiház plenuma hozzájárul a bizottságok szövegezéséhez, újra tárgyalás alá fog kerülni a képviselőházban.

A zágrábi tüntetés.

— Ujabb részletek. —

Az a subanczokhoz illő, mondhatni példátlan magyarellenes tüntetés, amelyet az egyetemi hallgatók, kik mint valami titkos szövetkezet tagjai, tüntetésüket előre jól kigondolták és szervezték, meg mindazon örütséggel határos tüntetési tervek, melyeket nagy buzgalommal s szándékosan kolportáltak és jövedőlgettek, de természetesen nem valósultak meg, igazság szerint nem irhatók a zágrábi lakosság rovására, de afölött nincsen kétség, hogy az ifjúság nevelését rendszeresen, megenedhetlen államellenes irányba terelik és hogy ezen fölülte sérelmes állapot, amely Horvátországra veszélyt hozó lehet, gyorsan és erőlyesen segíteni kell.

Az ifjúságban rendszeresen nagy-horvát, dinasztia-ellenes, különösen magyarellenes eszméket táplálnak és nevelnek nagyra. Hiszen megtörtént az az eset, hogy egy magasabb funkcionárius, ő felsége délutáni körútja alkalmával, még a felnőt leányoknak is, kik egy tanintézetben sorfalat képeztek, odaugta, hogy ne csak zsviót, hanem „zsvió hrvatska kralj“t kiáltanak s mintegy parancssóra kiáltották azután egész erejükből ily módon a politikai térre hurczolt fiatal hölgyek, hogy „eljen a „horvát“ király!“ A hol ily állapotok uralkodnak, ott a legféltreérthetlenebb módon rendet kell csinálni. Az a 40 diák, a ki a tegnapi délutáni esemény hőse volt, az egyetem zászlaja alatt vonult föl, azon zászló alatt, amelyhez költészetük oly sok forradalmi legendát tűz és az előre szeszszel itatott zászlót, ame-

lyet nem is tudni honnan kerítették elő, nemcsak oda dobták a lángok martalékává, hanem azt, amit a lángok meghagytak beöle, még lábbal is tiporták: oly durvaság és gyűlölet, aminő csak vad népeknél fordul elő. Es erre a tüntetésre épen azt az időpontot válogatják ki, amidőn a király ő felsége van jelen Zágrábban!

Határozottan elítélendő a rendőrség magatartása. A Jellasics-téren nemcsak egy rendőr, hanem legalább 12 rendőr volt, a kik egy pillanat alatt elejét vehették volna az egész tüntetésnek vagy legalább azt a látszatot kelthették volna, hogy megakarják azt akadályozni. De senkisémozdult és a vitéz fiatal urak háborítlanul vonulhattak tova.

A kormány — az igaz — rögtön messzeható megtorlásról gondoskodott. Négy diákot, a kikről megtudták, hogy ők voltak a vezetők, állítólag elfogtak, s ezek azzal állanak elő, hogy senkisémozdult meg nekik azt, hogy saját tulajdonukat el ne égessék. E zászlót pedig éppen e célra készítették.

Gyönyörű védekezés! Nagyon nagy megtiszteltetés volna reájuk és jutalmazása e tüntetéseknek, hogy megörökítsük neveiket. A rektor elvette a diákoktól az egyetemi lobogót s azonkívül megtiltá a diákoknak, hogy az elutazás alkalmával, miként a megérkezéskor tették, a pályaudvaron sorfalat álljanak.

Ő felsége, a ki mindenről értesült, a leg-határozottabban nyilatkozott eme gyermekös szörnyről; felfüggesztette nemcsak a legfelsőbb kitüntetések hanem azon legfőbb kéziratok kihirdetését is a melyekkel ő felsége megköszöni a népnek a fogadtatást s amelynek mind a tegnapi délután megjelent hivatalos lapban kellett volna közölni. Azonkívül a körtnél is az eddig kitűnőnek mutatkozott hangulat lehetőleg nyomott volt.

Az a veszély, hogy a közös magyar-horvát hivatalnokok államellenes megaláztatásoknak lehetnek kitéve, anélkül, hogy kellő óltalomban részesüljenek, azon közel fekvő gondolatra fog vezetni, hogy azokat a hivatalokat, a melyek áthelyezhetők mint p. o. az államvasutak üzletvezetőségét Fiuméba, vagy más magyarországi városba helyezték át.

mulik az idő. Hanem két-három nap múlva ismét itt lesz, ott fog űlni régi karosszékében, és csengő nevetése életet önt a csinos, kellemes házba.

De várjunk csak! Itt Croisyban semmiestre sem fognak maradni. Mary nem fog akarni. Hisz házasságát őt évében nem egyszer kifejezte, hogy nem szereti ezt a falusi életet, a melyet ő maga imád. Tehát visszamennek Párisba, bármily nehezére esik is. Bizonyos kellemetlen érzéssel tekintett körül régi, kedves butorain, a melyeket itt kell hagynia, mert nem illenek a párisi szalonba. De mit neki kedves butorok! Minek neki, mikor itt van ő, s vele régi elveszet boldogsága.

Feltámadt boldogsága arcába kergette a vért; szabad levegőre vágyott. Kiment a kertbe. Kuttyája, a hatalmas méretű Farkas lánczától iparkodott szabadulni, hogy ura üdvözlésére siessen. Ugatott örömben, s ezekben a hangokba fájdalmas fivöltések is vegyültek, mert a lánosz majdnem mefojtotta! Jean megsimogatta hű kuttyáját.

— Csitt, csend . . . Ettől is el kell válnom, — mormogta félhangosan. — Lehetetlen ilyen nagy állatot a párisi szalonokban tartani; tönkre menne. . . Szegény Farkas, régi, hűséges barátom! . . . Sokat éltünk már együtt, sokat kísértél kirándulásaimban.

Es ismét valami kellemetlen érzés vett erőt rajta. De utóvégre is mit neki a kutya! Eszébe sem jut, ha itt van Mary. Aztán még nyáron át szívesen megy Mary valami tengeri fürdőbe, hát úgy is be kell rendezni egy nyári lakot; ott pedig Farkas is elfér.

Aztán a bayreuthi utazás is el fog maradni! Mary nem szerette a zenét, Wagnert meg egyenesen utálta. Jeannak volt egy gyermekkori barátja, Maurice, a ki rajongott Wagnerért s gyakran játszott el partitúrákat Wagner darabjaiból. Tüzes, értelmes játékkal sikerült elragadnia Jeant, de Mary iszonyuan unatkozott. S mikor Maurice ragyogó szemmel játszta el az utolsó akkordot is s örömben uszva, kérdezte: Ugy-e, szép, elragadóan szép! — Mary nem birt elnyomni egy ásitást.

Férje mégis rávette, hogy egyszer Bayreuthbe utazzanak. Es Maryt tényleg nem volt képes meghatni a zene, s csak a felvonások között mulatott. Örült mikor Bayreuthet elhagyták. Maurice rendkívül bosszantotta Mary érzéketlensége; heves jelenetre került a dolog Jean neje és Maurice közt s a régi, gyermekkori barát többé nem lépte át Jean házának küszöbét. Csak mikor Mary elutazott, fűződtek ismét össze barátságuk kötelékei s éppen mostanában készültek ismét Bayreuthbe. Ez most persze abba marad, mert Mary alig fogja legyőzni tudni ellenszenvét Maurice iránt. Jean elgondolkodott kissé s ismét erőt vett rajta az a bizonyos kellemetlen érzés . . .

*

Dél előtt 11 órákor eljött a levélhordó. Ajánlott levelet hozott, melyet reggel nem akart ott hagyni, mert Jean nem volt otthon. Felbontotta s olvasta:

A bataviai németalföldi konzulátus, 1894. márczius 31-én.

Tisztelt uram!

Van szerencsém önnel bizonyos részleteket közölni azon hajó szerencsétlenségéről, melylyel boldogtalan nejének ide kellett volna érkeznie.

Eddigi értesüléseinkkel szemben most arról veszünk hírt, hogy nem pusztult el mindenki, mert egyeseknek sikerült szerencsésen partra jutniok. De a kiket a vihar megkímélt, azokat csakhamar elpusztította a vidéken uralkodó sárgaláz.

Az ön neje mindjárt megmenekülése után, s röviddel a sárgaláz következtében beállott halála előtt, levelet irt önnek, melyet egy benszülőttel Bataviába küldött. A küldönöz azonban, a ki pénzt sikkasztott, megszőkött s az önnek özimzett levelet nem adta fel. Csak közvetlen halála előtt, mely neje szerencsétlensége után majd két évvel, t. i. most márcziusban következett be, adta oda a levelet egy hittérítőnek, a ki kezeimhez juttatta. Kötelességemnek tartottam önnek ezeket a magyarázatokat megadni.

Fogadja stb.

N. N. konzul.

Az nap este meglátogatta Maurice régi barátját. Jean szívélyesen ráta meg kezét.

— Mi ujság? — kérdé Maurice.

— Semmi, — felelt Jean szokott mosolyával.

— Kissé le vagy hangolva, a miút látom.

— En? Nem! — felelt Jean. — Reggel bosszankodtam kissé, de most már egész nyugodt vagyok . . .

Látványosságok a kiállításon.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 17.

A messze külföld neves lapjainak képviselői jártak a hetekben Budapesten. Apróra megnézték az ezredéves kiállítás bekerített területét, hogy a maguk két szemével lássák, mit, hogyan és minő hajlékban mutat be Magyarország ezredéves ünnepén. S amíg ők sorra vették az épülő és nagyrészt már elkészült pompás palotákat, amíg bámulattal tele jártak egyik csarnoktól a másikig, s folyton gyarapodott az érdeklődésük, egyre hangzott ajkukról az elismerés, — addig mi próbáljuk meg egy pillantást vetni a jövőre, hogy meglássuk azt is, ami még nincsen, ami csak készül, ami csak tervben vagy papírra tett elhatározásokban van meg.

Ne nézzük most Magyarország produktív erejének leendő megnyilatkozását, mellőzzük pár pillanatra a nagy munka komoly részét, amelyet úgy is látni, megvizsgálni, tanulmányozni kell majd mindenkinek, hanem lássuk, minő szórakozást, mulatságot, látványosságokat nyújt majd a nagyközönségnek az ezredéves kiállítás.

Itt lesz előbb a megnyitási nagy napja. A király és az egész királyi család és vele a nemzet sorsának intézői legelőbb a Mátyás király templomába mennek imádságra. Az ország első főpapja imádkozik velük a hazáért, újabb dicső ezer évet kérve az egek urától ennek a sokat szenvedett népnek. Innen pompában és díszben átvonulnak az új parlament épületébe, széles e hazának legnagyobb szertű, leghatalmasabb palotájába, hogy a király a maga személyében megnyissa az országgyűlés két házát. Most ezer éve Pusztaszeren is azzal kezdték meg a honalapítást, hogy fejedelem és nemzet hűséget fogadtak egymásnak, s a lagdrágább kincset, az alkotmányt biztosították. Ezer évvel utóbb ismét hűséget esküt tettek egymásnak: az alkotmányos király és az alkotmányos nemzet.

Ezután lesz az ezredéves kiállítás megnyitása. Maga a legmagasabb védnök, ő Felsége a király nyitja meg a kiállítást a történelmi csarnokban, az épületeknek ama részében, amely legjobban emlékeztet Árpád korára, ahol a honfoglaló magyarok emlékét mutatják be. S a királyon kívül ott lesznek a királyi hercegek, az udvar, az országnagyok, mindenki akinek rangja, neve, dignitása van.

S mind bejárják a kiállítást, amit összehord egy nagyratörő, nagyratermett nemzet, hogy bemutassa ezeréves dicső múltját, újabb ezer évre jogosító fényes jelenét.

De itt csak a látványosságról akarunk ezúttal beszélni. Szóljunk hát pár szóval Vágó Pál hatalmas tervéről, amelyet a nagy közönség bizonyára meg fog valósítani. A meglevő történet, ezer év eleven története fog előttünk elvonulni. Mind, ami csak nagy és emlékeztető, dicső és példát mutató a nemzet múltjában, kaczagányos Árpád délezerge leventéitől a közelmúlt nagy férfainak és nagy tetteinek koráig: az ott lesz előttünk hiven, pompában és a multak dicsőségével. Nincs nemzet a világon, amely hasonlót mutathatna!

Az alatt a félesztendő alatt, amíg a kiállítás tart, száznál több országos és nemzetközi kongresszust rendeznek. Ezeknek javarésze olyan, amely a nagy közönséget is közelről érdekli, amely látványosságokkal, felvonulásokkal, versenyekkel, mutatványokkal jár. Hogy csak többet ne említsünk, ilyenek a tűzoltók, tornászok, vasparipások, atléták, lóverszék találkozói. S a sportünnepnek egész hosszú sora fűződik hozzájuk. Lovas-, atléta-, tornaversenyek lesznek. Kocsikörzések és kocsiversenyek, lovas játékok, harci játékok s ki győzné felsorolni mind, mikor majdnem minden hétre esik majd kettő-három.

S mindezekhez csatlakozik az állandó látványosságok egész sora. Csak a javát említsük:

A kiállítás korzója már most a nagy közönség legkedvesebb tartózkodó helye. Hát még jövő esztendőre! Egy eleven virágkiállítás lesz ez a korzó, ahol nem cserepekben, hanem a szabadban, bokréta szerű csoportokba ültetve mutatják be a legpompásabb dísznövényeket, amiknek termelésére a hazai műkertészet képes. S e pompás helyen, gyönyörű kis pavillonban, egyre szól a zene. S mikor a sétáló közönség a villamos lámpák nappali fényében járkal a csodaszép kertben, egyszerre elsötétedik a lámpások fénye s tündéri szín-

pompában gyul ki a fontaine lumineuse, az elektromos szökőkút. Toronymagasra szöknek fel a vastag vizsugarak s ahogy csillogó gyöngyszemekben újra lehullanak, ezer pompánál pompásabb színre festik a rejtett villamos gépek. Messziről ugyanekkor elektromos tüzijáték gyönyörködteti az embereket, egy új még pedig magyar találmány, amelyet csak a kiállításon látunk meg legelőször.

S még hány látnivaló lesz? A ballon captiv, a melyet napjában egyszer-kétszer feleeresztenek a szédítő magasba, a hol katonai gyakorlatokat végeznek a ballon kezelésére kirendelt katonák. Az óriás kerék, a mely egész vasuti waggonokat emel háromszáz méter magasra s onnan látják majd az emberek a kiállítás városát, parányi méretekben, mint a madár a messzeségből. Az a quarium, az idezállított tenger fenék, a hol a valósághoz hiven, elevenen látjuk majd a tenger csodálatos életét, a soha nem látott állatokat, hűsevő virágokat, s azt az elképzelhetetlen világot, a mely a tenger mélyében él, mozog. Közel lesz ehhez a kinetoskop, Edison mesés találmánya, amely megeleveníti a képeket s a mozgást fotografálja le a villamoság hatalmával. Vonatok vágatnak, benők eleven, mozgó, cselekvő emberekkel; egy lóverseny játszódik le előttünk, a hogy a starter indít, a lovak lábra kapnak, szédületes hajszában vágatnak, hogy izgató végküzdelem után diadallal vezessék be a nyertes lovat az ujjongó tömeg közt az istállóba. S ezer más ilyen jelenet, mind elevenen, színesen, természetes mozgásban.

Említsük-e még a kiállítás fajtáját, ezt a miniatűr Magyarországot minden népével, minden vidékével? A hol benne látjuk az embereket tájkék, nemzetiség, vidék szerint; a házukat, szokásaikat, viseletüket, butorukat, ruhájukat. Ahol lakodalmak, búcsujárások, torok lesznek; szűret, tollfosztás, tengerihántás, fonó, csakugy, mint a nép életében a valóságban. Ahol nemcsak mi ismerjük meg, s ha érdekes, eltanuljuk a más vidékek szokásait, hanem megmutatjuk a külső országoknak is, az idegeneknek: milyen a magyar nép, milyen az élete, milyenek a szokásai, erkölcsői.

Még nagyon sok ilyen felsorolni való akadna, de talán egyszerre elég volna ennyi. Jövöre szólunk a többről.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 750.2 milliméter. délután 2 órakor 733.4 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 8.5, délután 2 órakor C° + 7.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 5, délután 2 órakor EN. 6. Felhőzet: reggel borult, esik, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 18. —

Hűvös. — Széles. — Helyenként csapadék.

HIREK.

Október 18. Péntek. Róm. kath. naptár: Lukács ev. — Protestáns naptár: Lukács ev. — Izraelita naptár: Ros. Haohod. — Görög-keleti naptár (október 6.): Tamás apostol. — A nap két 6 óra 24 perccel, nyugszik 6 óra 6 perccel.

Szabadságához eméltárgyak országos mezeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölessy-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Arad város igazoló választmánya a f. évi nov. 17-én megejtendő községi képviselő választás alkalmával szavazattal bírók névjegyzékének kerületenkénti összeállítására tárgyában folyó évi október hó 18-án, pénteken délután 4 órakor a városház földszinti termében, (a kiskaputól jobbra) ülést tartván, a választmányi tag urakat ezen ülésre ezen az uton is meghívom. Várjassy József ig. vál. elnök.

— Magyar főudvarmester. A hivatalos lap tegnapi száma a következő legfelsőbb kéziratot közli: Kedves gróf Széchényi! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Ont a magyar főasztalnokmesteri méltóságra ezen nél kinevezem. Kelt Gödöllőn, 1896. évi októ-

ber hó 10-én. Ferencz József, a. k. B. Bánffy, a. k.

— Vasuti értekezlet. Az osztrák és magyar vasutak a 232. visszakereseti értekezletet az aradi és csanádi vasutak meghívására Aradon a vasutak díszülés termében tegnap délelőtt tartották meg. Az értekezleten számos fontos ügyek kerültek tárgyalásra illetve elintézésre. Jelen voltak a buschtóhradi vasut részéről London Arthur főfelügyelő, a cseh éjszakai vasut részéről Streitz főfelügyelő a Császár Nándor éjszakai vasut részéről Hegenbarth felügyelő, a kaasa-oderbergi vasut részéről Malomhegyi felügyelő, az osztrák éjszaknyugoti vasut részéről Jentsch főfelügyelő, az osztrák magyar államvasut társaság részéről Hübner főfelügyelő, a déli vasut magyar vonala részéről Sturm felügyelő, ugyane vasut osztrák részéről Bernuth főfelügyelő, a M. kir. államvasutak részéről Plachka és Fetter Géza felügyelők, a cs. kir. osztrák államvasutak részéről Widimsky főfelügyelő, és Storz felügyelő, az arad csanádi vasut részéről Szatmáry János felügyelő, Sándor Ede főellenőr és Schöffel János ellenőr. Délben közös ebéd volt a vasuti vendéglőben, azután megtekintették a Neumann féle szeszgyárat. Ma az összejött vasutasok folytatják az értekezletet és utána kirándulnak Mezőhegyesre hol bankett lesz.

— A fogyasztási adó biztosítása. A radváros és Arad megyét a most folyó regale ügyek tárgyalása alkalmából közelről fogja érdekelni a pénzügyminiszter alább közzétett intézkedése:

A fogyasztási és italadónak, valamint a szeszitalmérési adónak most folyamatban levő biztosításánál annyira túlhajtott bürgöságot fejtenek ki néhol a pénzügyi közegek, hogy végre maga a pénzügyminiszter is megsokallotta. Egyes pénzügyigazgatóságok például abban az esetben midőn a községek a kinyomozott és az eddigi megváltási, illetőleg hasonbéri összeget meghaladó ajánlatot tettek, a kinyomozott adóösszeget még oly csekély mértékben is meghaladó más bér-ajánlat alapján minden újabb megváltási tárgyalás nélkül kiirták az árverést; sőt olyan eset is fordult elő, hogy az ily módon kiirt árverés előtt hat nappal a magasabb kikiáltási árt is megajánlotta a község a pénzügyigazgatóság mind a mellett, a bérleti ajánlatot tevő vállalkozónak feljavított újabb ajánlata alapján, a községgel való minden tárgyalást mellőzve, újból kiirta az árverést. Ezt az eljárást, mely a községek megváltási előjogának teljes meghínásához vezet, határoztatták a szabályellenesnek nyilvánította a miniszter; uossátette, hogy az eként eljáró tisztviselőkkel szemben teljes szigorral fog eljárni s meghagyta a pénzügyigazgatóságoknak, hogy a községeknek a való biztosítás alkalmával a községek ajánlata alapján csakis akkor tagadják meg a szerződés megkötését, ha megbísható adatok szerint a kinyomozott adóösszeg tényleg nem felel meg a fogyasztási viszonyoknak, vagy ha oly ajánlat forog szóban, mely a kinyomozott adóösszeget jelentékeny mértékben meghaladja; és ebben az esetben is csak akkor irható ki az árverés, ha az újabban tartandó megváltási tárgyaláson a község nem ajánlaná meg a helyesbített magasabb adóösszeget. Ha pedig ez alkalommal megajánlja a község ezt, avagy az árverés előtt hat nappal a megfelelő kikiáltási árt, abban az esetben semmi szín alatt nem lehet helye újabb megváltási tárgyalásnak, vagy az árverés újabb kiírásának, hanem föltétlenül meg kell kötni a községgel a megváltási szerződést.

— A százezer forintos sikkasztás ügyében az adóhivatalnál is erősen folyik a vizsgálat. Arányi Béla számtanácsos naponta vizsgálja azokat a könyveket, s írásokat, melyek a sikkasztás tényére vonatkoznak. Ennek során kiderült, hogy Bács Nándor évek során át lopta az összegeket, melyeket astán, midőn a felfedeztetéstől félt, más alaptól bevételzett. Maga Bács külföldben jól érsi magát fogóságában, Scheinbergert azonban nagyon megtörte az a pár nap, melyet ezideig a

börtönben töltött. A neve alatt ismert kávéházat és vendéglőt a napokban bezárják s ott az árverést megtartják. Az aradi rendőrség átirta a napokban a másköi rendőrkapitányhoz, hogy nézzen utána a makói bankoknál, nem helyezték-e el itt a sikkasztással vádoltak a maguk, vagy családtagjaik nevére bizonyos összegeket? Ugy látszik azonban, hogy azok a bizonyos urak jobb helyet találtak a pénzöknek, mert az elsikkasztott 95 ezer forintból egy krajczárt sem helyeztek el Makón.

— Az állami és törvényhatósági műszaki szolgálat érdekében szükségesnek tartja a kereskedelmi miniszter az államépítészeti hivatalok műszaki alkalmazottjaira nézve az előlépési viszonyoknak kedvezőbbé tételét, hogy eme hivatali állások betölthetők legyenek s az illetők a magánvállalkozás előnyei dacára az állam szolgálatában meg is maradjanak. Már pedig tény, hogy a segédmérnöki állásokat ez idő szerint alig lehet betölteni, ismételve kiirt pályázatok dacára képesített erők csak szórványosan jelentkeznek s ezidő szerint is mintegy negyven segédmérnöki állás van üresedésben. Tény az is, hogy s már alkalmazottak közül évről-évre többen válnak meg az állam szolgálatától s keresnek tehetségeik érvényesítésére oly tért, melyen az előhaladás lehetősége a kifejtett szorgalommal inkább arányban áll. Mindezek a körülmények arra indították a kereskedelmi minisztert, hogy az államépítészeti hivataloknál a segédmérnöki állások számának megfelelő apasztása mellett a műszaki tanácsosi állásokat nyolczozzal, a főmérnöki állásokat tizenhatszozzal szaporítsa, hogy az államépítészeti hivatalok főnökei lehetőleg mind főmérnökökké, az arra kiválóan érdemesek pedig műszaki tanácsosokká legyenek kinevezhetők.

— Deutsch urról. Az Aradon szerencsésen elcsipett nemzetközi betörő, Deutsch Károly ellen azon alapos gyanu merült fel, hogy ő a tettese a Temesvárott a Koch Armin féle üzletben nemrég elkövetett betörésnek. A temesvári rendőrség átküldte Rechnitzer Gyula detektívét Aradra, hogy a nyomozásokat ott megejtse. A nyomozások tényleg sikerre is vezettek, mert Deutsch Károly beismerte, hogy ő lopta el július hó elején a dr. Dimitrievits Szvetozár temesvári ügyvéd lakásáról eltűnt ékszereket és ő tört be f. é. július hó 27-én délben Frisch L. kereskedő és lottó-kollektáns üzletébe. Mihelyt Aradon befejezik a vizsgálatot, Deutsch urat átvizszik Temesvárra, hogy ott folytassák a vizsgálatot, mert valószínűnek látszik, hogy közreműködött annak idején a mehalai kassa betörésnél is.

— Csanád megye körirata. Csanád megye a népoktatás államosítása ügyében átiratot intézett valamennyi törvényhatóságához. Komárom városa ezen átiratot tegnap tárgyalta és egyhangu határozattal kimondta, hogy a nemzeti oktatás létesítése, az egységes magyar nemzeti állam kiépítése, valamint a szabadelvívi intézmények és irányzatok megszilárdítása czéljából a népoktatás államosítását feltétel nélkül szükségesnek és mielőbb megvalósítandónak tartja és Csanád vármegye feliratát hasonszelleme felirattal támogatja.

— Miért rosszak a szivarok. Budapesti tudósítónk igen érdekesen magyarásta meg azt, hogy miért oly rosszak újabb időben a trafik szivarok. Mert hogy egy idő óta feltűnően rosszak, azt minden szivarozó kellő szomorúsággal konstataálja. Az ok az, hogy az államkinostár utasítást adott a dohánygyáraknak, hogy válogassák ki a jó szivarokat és tegyék el a szarítóbá a millenárius évre, hogy akkor az ide ösönlő idegenek csak jó szivart szivjanak s el legyenek ragadtatva a magyar trafik jósága által. Ezért most a rosszabb minőségű szivarok kerülnek csak forgalomba. A javát majd jövő évre szivjuk el.

— Békülékeny szentszék. Az új házassági jog életbelépte előtt a róm. kath. püspöki kar kimondotta, hogy szentszékeik nem fogják átteni a polgári bíróságokhoz azon válóperek iratait, amelyek előttük, mint egyházi bíróság előtt folytak volt. E harcias szózat az egész vonalon elterjedt és tényleg rajt is ülnek az összes szentszékek az ő póreiken. Nem úgy a veszprémi. Ez előtt is folyt a budapesti lakosokat illető egyházi bírósági pör, de ezt a szentszék szépen átküldte a budapesti polg. törvényszékhez.

— A zseniális Weisz. A Weiszok közül az a pár, isten tudja hány ezer, a ki e kerek földet tapodja, még egyik sem tűt ki valami világraszóló eseménnyel. Eppen ezért az összes Weiszok között legzseniálisabbnak deklarálhatjuk Weisz Zsigmond debreczeni kereskedőt. A zseniális Weisz története a következő: Tavaly egy Weisz Zsigmond nevű ember került Debreczenbe, minden pénz nélkül. Ott megvett egy 15.000 frtos borkereskedést; kölcsönkért 8400 forintot s ezzel fizette a vételár első részletét és kötelezte magát, hogy havonként törleszt 5—500 frtot. Tehát egy krajczár nélkül csinált nagy üzletet. De Weisz ur zsenije itt nem súlydott nyomoru tétlenségbe, hanem tovább működött 6, 7, 8 havi hitelre sok bort, szeszt és egyéb italokat hozatott mindenünnen, a hol csak kapott és rögtön felállított még két fióküzletet is, a melyek egyikében Glück Emánuel vagyontalan festősegédet, rokonát és másikába Weisz Mihály (Miksa) testvérét állította. Ez év június havában aztán a fióküzletek tulajdonát átruházta Weisz Vilmos nevére, testvére és — csődött mondott 26.600 frt adóssággal. Tehát egy krajczár nélkül nagy üzlet, sok adósság és csőd! Weisz ur zsenije itt már kénytelen volt kudarcot vallani s most, — a kire a Weiszok oly nagy reménységgel tekintettek, — vizsgálati fogságban elmélkedik a világ forgandóságáról.

— Rendjel- és egyenruha-árverés. Akinek még nincs rendjele és szeretne ha volna, utazzon e hó végen Kölnbe, hol többek közt egy egész rendjelgyűjtemény kerül árverésre. Ezen az árverésen valószínűleg olcsó pénzen lehet majd venni renjeleket, még pedig olyanokat, melyeket valamikor királyok, hercegek és hadvezérek hordtak, csak az a kár, hogy a vétellel nem jár egyszersmint rendjelviselési engedély is és így a Kölnben elárveresendő ordók legtöbbször csak mint régiségek, ereklyék és műkincsek birnak értékkel. Az elárveresendő rendjelek közül Svédországból származnak és a nemrég felosztott Christian Hammer-féle museum maradványát képezi, több drága egyenruhával együtt, melyeket fejedelmek hordtak. Dobra került így az a pompás tűzér egyenruha, melyet XV. Károly svéd király hordott lovagoszizmáival együtt és XII Károly egyenruhája. Nagyon gazdag a rendjelek és kitüntetések gyűjteménye, melyek királyok és híres hadvezérek mellett ékesítették valamikor és melyek most régiségkedvelők, gyűjtők vagy talán zsebtárcák kezébe kerülnek. Ott van a gyűjteményben az a dán elefántrend, mely Gusztáv svéd hercege volt, XV. Károly összes rendjelei, ezek közt a becsületrend csillaga a lengyel fehérsasrend, az orosz Anna-rend és egy ezüst szabadkőműves jelvény, egy ezüst rendjel-osatt, mely Oszkár svéd hercege volt és több más rég elhalt fejedelmi személy és notabilitás rendjelei.

— Egy házaspár tragédiája. Mád lakosai őszintén gyászolják birájuk tragikus sorsát. A község derék birája, Szabó Alajos már évek óta nagy becsülésben örködött a város jólétén. Az év elején ismét bíróvá választották és ő, hogy életét még boldogabbá tegye, négy hónappal ezelőtt megnősült. A multkori mádi nagy tűzvész alkalmával a hőr egész éjszaka fön volt és az oltás körül működött. E közben azonban meghült és néhány nap alatt a tüdőgyulladás megölte. Ifju neje nagy fájdalma miatt megőrült és Miskolcra kellett szállítani, hol a napokban szintén meghalt. Mád város lakossága siratja a hivatásának áldozatává lett birót és nejét.

— Milán király mint műpartoló. A velencei kiállítás ez évben igen nagy látogatottságnak örvend s anyagilag is fényes sikereket tud felmutatni. A kiállított műveknek éppen egy harmadát vették meg s a befolyt pénz meghaladja a 317.000 frankot. A legnagyobb bevásárlásokat Umberto király és a montecarlói Blance bárónőn kívül Milán exkirály tette. Azt mesélik, hogy a velencei nobilisk Milán királynak tiszteletére egy kis

baccarat-pártit rendeztek, a melynél az exkirálynak mesés szerencseje volt úgy is mint bankárnak, úgy is mint pointeur-nek. Másnap aztán elment a kiállításba s ott összevásárolta a legszebb leányképeket mind. Hir szerint azonban a képek ma már megint eladóak, a miből egy német lap azt következteti, hogy Milán királytól az utolsó időben megint elfordult a szerencse.

—x— Uj üzlet nyit meg alig két hónap előtt a Vörösmarty-utcában „Rotschild és Klein” cég alatt, mely ezen rövid idő alatt oly nagy forgalmat létesített, hogy kénytelen a párisi és bécsi gyárosoktól ismételtelen beszerezni az őszi és téli idényre szükséges legújabb női divatu cikkeket és szöveteket. Az arisztokratikus és az intelligens közönség ezen cégtől elégtit ki szükségleteit, a legnagyobb meglepedésre.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*)A Kölcsey egyesület 1895. október hó 19 én este 6 órakor a millenárius év munka-programjának megállapítása czéljából választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek (október 18.) Toto és Tata, operette, III előadás.

Szombat (október 19.) Toto és Tata, operette, III másodszor.

Vasárnap (október 20.) Délután fél helyárrakkal: A madarász, operette. Este: Dózsa György, népszínmű.

Egy millió.

— október 17.

Franzia vigjátékot láttunk tegnap, a legjavából. Labiche és Delacour Egy millió című kacagató vigjátéka került színpadra a lehető legjobb előadásban.

A drámai személyzet kreme játszott tegnap animóval, hisz az olyan kitűnő vigjátékot talán nem is lehetne rontani még szánt szándékkal sem.

Négy felvonáson keresztül kacagatták a szereplők a közönséget úgy a vigjáték humoros fordulatainak kiaknázásával, valamint ügyes jó játékkal.

Hogy kié volt a főszerep, azt szinte nehéz megállapítani. Sokan voltak a tegnapi szereplők közül, kik jogosan vindikálhatták maguknak azt, hogy ők központjai az elmés vigjátéknak.

Balassa és Gyöngyi Izó éppen olyan kitűnően fogta fel szerepét, mint a milyen jól játszott Foriss, Tompa, mag Gál.

A hölgyek egy szemernyivel sem maradtak a férfi szereplők mögött.

Novák Irén szép és sikkes volt, a játéká ide, Rónaszék és Tolnai is kellemes alakok voltak.

Delli Emma és Tóth Elek kedves szerelemesek voltak.

A rendezés még mindig a régi lassu. Igazán kívánna os volna, ha a rendező nevét kinnak a színlapra, hogy legalább tudnók, ki a bűnös?

TÁVIRATOK.

A király hazaérkezése.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.) A király ma reggel fél hat órakor Zágrábból visszaérkezett Gödöllőre. A külön udvari vonat, melyen Bánffy Dezső báró, miniszterelnök is jött, hajnali négy óra után néhány perczzel érkezett a Kelenföldön át a ferenczvárosi pályaudvarba, a hol Pekáry József főkapitányi helyettes várta a vonatot. Itt a miniszterelnök kocsját lekapcsolták és a bicskei vonathoz csatolták, melylyel a miniszterelnök a fővárosba jött, az udvari vonat pedig néhány percnyi veszteglés után Kőbányán és Rákoson át tovább ment Gödöllőre, hová öt óra 30 perczkor érkezett meg.

Gödöllő, okt. 17. (Saj. tud. távirata.)
O felsége ma reggel 5 óra 30 perczkor Zágrábról Gödöllőre érkezett vissza. Délután vadászat lesz a valkói erdő-ségben.

A horvát tüntetések.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.)
A zágrábi események híreire a függetlenségi pártnak a fővárosban időző tagjai ma értekezletre gyűltek. — Az értekezlet megbizta Podmanitzky Dénest és Hollót, hogy az eseményekről megbízható részletes információkat szerezzenek s azokat a pártnak terjeszszék elő. Szóba került a képviselőház azonnali összehívása is, de mivel a ház huszonkilencedikén ülést tart, a tervet elejtették.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.)
Az egyetemi hallgatók a holnap tartandó nagygyűlésben megbélyegzik a zágrábi diákok tüntetését.

Zágráb, október 17. (Saj. tud. táv.)
Ami ugysis előrelátható volt, az bekövetkezett. — A diák kolompások elcsukása folytán az izgalmak véget értek, s a városban minden csendes. A tanulók a bánánál pártfogást kértek, ígérve, hogy Bánffy előtt ünnepélyesen kijelentik, hogy a magyar zászlót ezután tiszteletben tartják.

Azzal mentegetőznek, hogy a történetek csak revanche volt. Frank elveresért. A bán kijelentette, hogy a diákok urakkal csak a rendőrség és az ügyesség révén beszél, de Bánffyt e kérésről nem értesíti.

A bán szigorú rendszabályokhoz nyult; az egyetemi diák-egyletet feloszlattas a pánszláv zászló használatát eltiltotta. A rektor-installációt elhalasztotta, elkerülendő a hallgatók ünneplését, a király elutazásánál leendő megjelenésüket eltiltotta.

Lassanként kiderül, hogy a lakosságnak semmi köze a deákcsínyekhez, mely csak az obzoristák műve volt. Ha a bán óhajta teljesül, úgy a diákok nem szerepelnek és sok minden másként történt volna.

Az irányadó körök mindinkább meggyőződnek arról, hogy a helyzetet csak a bán engesztelhetlen ellenfelei scenirozták. Botrányt akartak, hogy a bán pozícióját megingathassák. A király, a bán és a horvátok józan nagy többsége mind elítéli a diákcsínyeket Zágrábrban s remélik, hogy a diákok érzékeny megbüntetése kiegyenlíti a differenciákat, mert nem hiszik, hogy néhány diák miatt elítéljék az egész Horvátországot.

A elfogott diákok különben megtagadják rokonszenvüket, s kijelentették, hogy csak rektoroknak fognak felvilágosítást adni. Majd olválják.

Miniszterek visszaérkezése Zágrábról.

Budapest, okt. 17. (Saj. tud. táv.)
Fejérváry Géza báró, Jósika Samu báró, Dániel Ernő és Josipovich Imre miniszterek ma reggel fél hét órakor Zágrábról visszaérkeztek a fővárosba.

A külügyér Budapesten.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.)
Goluchovszky, ki ma több napra ideérkezett, két órai látogatást tett Bánffynál azután felkereste Fejérváryt és később Jósikával értekezett. Este hosszasan a nemzeti kaszinóban idő-

zött, hol érkezett is. Holnap tiszteletére Bánffynál ebéd lesz.

Az ujosztrák helytartó esküje.

Budapest, okt. 17. (Saj. tud. táv.)
Vasárnap a budai várakban felesketik az ujosztrák helytartót.

Kedves Széchenyi!

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.)
A hivatalos lap mai száma királyi kéziratot közöl, amelybe „gróf Széchenyi” kinevezi főasztalnokká. Am ezzel a kinevezéssel szemben az egész főváros a legnagyobb trémában volt. Melyik Széchenyit nevezte ki a király? Senki sem tudott feleletet adni. Végre illetékes helyre fordultunk, ahol azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ez a királyi kinevezés — id. Széchenyi Imre grófnak, a volt berlini osztrák-magyar nagykövetségnek szól.

Küldöttség a hercegprimásnál.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.)
Pásztély Jenő, Roskovics Ignác és Novák Sándor ma délelőtt tisztelegtek Vaszary Kolos biboros hercegprimásnál a görög szertartású róm. kath. egyházközség nevében. A küldöttség arra kérte a hercegprimást, mint az egyház érsekét, hasson oda, hogy a főváros kegyuri jogait az ő egyházakra is kiterjessék. A hercegprimás a küldöttséget igen szívesen fogadta, s megígérte, hogy kérésüket pártolni fogja.

Papszentelés.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.)
Az angol kisasszonyok belvárosi templomában ma délelőtt papszentelés volt. Három premontrei és két minorita rendi növendékpapot avattak fel szubdiakonussokká. A szertartást Cséka Nándor püspök, érseki vikárius végezte dr. Purthlván szeminarumi tanulmányi felügyelő, Kirner Károly belvárosi plébános, Szakács Viktor szentszéki jegyző, Demény Dezső szentszéki titkár segédkeztek neki hat növendékpappal. A szent lecke felolvasása előtt a felavatandók a püspök előtt az oltár lépcsőjére térdeltek s az az istentisztelet alatt az alszerpapok által viselt ruhát darabonként rájuk adta. Mikor a dalmatikát is felöltötték egy egy szál gyertyát kaptak, a melyet offertóriumkor följánlottak. A szent leckét már szubdiakonussokká avattak egyike olvasta fel. Holnap diakonussokká, holnapután pedig áldozó pappokká szentelik őket.

Taussig ur megretirál.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.)
Taussigot innen több oldalról szorongatják a kisebb bankok s tudják vele, hogy intézetének névértékét nem árulhatják, ha a részvényeket a magyar tőzsde nem jegyzi, ami Taussig intézetének nagy kára. Másrészt a magyar igazgatósági tagok is fenyegetőznek, mindamelllett a visszavonás két hét előtt lehetetlen, mert az érdekelt bécsi intézetek csak akkor üléseznek és tárgyalnak. Egyet azonban biztosra vesznek: Taussig retirálását.

Kiállítás a műcsarnokban.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.)
A műcsarnokban október 20-tól kezdve

november hó 1-ig Csók István „Báthory Erzsébet” című nagyszabású festménye mellett egy másik rendkívül érdekes kiállítás is lesz. Az orsz. magy. képzőművészeti társulatnak ugyanis sikerült megszereznie Walter Crane hírneves angol festőnek több száz festményből és aquarellből és rajzból álló gyűjteményét, mely a finom és szubtilis művészet barátainak ószinte gyönyörűségére fog szolgálni. A gyűjtemény legnagyobb részt fantasztikus tündéri, és állatmesékhez, bájos gyermek- és virágregékhez készült illusztrációkból áll, de vannak közte allegorikus képek, pompás incziálék, szénrajzok, szövet- és kárpitminták, történelmi jeleneteket ábrázoló tollrajzok, panneau-triesek és dekoratív minták is. A felnőtt közönségen kívül a gyermekek is nagy örömeiket lelhetik ebben a kiállításban melynek művészeiben különösen a gyönyörű angol képeskönyvek kedvelői régi kedves ismerősüket fogják üdvözölhetni. A közönség Csók István képét és a Walter Crane-féle gyűjteményt 50 kr. együttes belépődíj mellett tekinthetik meg reggel 9 órától délután 4-ig. A Csók István képe 5-től esti 9-ig vilámvilágítás mellett ezentul is megtekinthető.

Öngyilkos leány.

Budapest, október 17. (Saj. tud. táv.)
Belák Mária 20 éves varrónő ma reggel a tükör-utca 3. sz. a. házában szülőinek lakásán föbe lőtte magát s szörnyet halt. Az öngyilkos tettét állítólag szerencsétlen szerelem miatt követte el. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

A László malom pöre.

Nagyvárad, okt. 17. (Saj. tud. táv.)
A László malom bünpörének tárgyalását ma megkezdték. Koda Samu főkönyvelő, fővádlott mindent az öngyilkossá lett Szilágyi vezérigazgató terhére ró.

Stambulov gyilkosai.

Szófia, október 17. (Saj. tud. táv.)
A Stambulov gyilkosai elleni vizsgálat megajtására kiküldött bizottság jelentését közlelebbről ki fogják osztani.

A konstantinápolyi zavargások.

London, október 17. (Saj. tud. táv.)
A Times azt jelenti Konstantinápolyból, hogy az ottani helyőrséget 3000 emberrel szaporították és hogy legközelebb még 10000 embert visznek Konstantinápolyba.

KÖZGAZDASÁG.

Magyarország szüreti eredménye.

A filloxera és peronospora hazája lett a magyar szőlő; talán sehol a világon nem okozott annyi bajt és kárt ez a két kártékony élőlény, mint Magyarországon. A hivatalos statisztikai adatok szerint elpusztult közel 300,000 kat. holdon a szőlő a filloxera föllépte következtében; a peronospora vitikola pedig évről-évre mintegy 150—200,000 kat. holdon csökkent a termést. Az idén mintegy 100—120,000 kat. hold volt filloxera- és peronosporamentes s ezen a jelentékenyeken éppen nem nevezhető országos területen a termés eredmény a múlt évi terméshez viszonyítva 50—75 százalékkal kedvezőbb volt. A peronosporás és filloxerás 230—250,000 kat. holdnyi területen ép úgy mint tavaly is, igen kevés bor termett; néhol a szőlőfűrtök száma annyi volt, hogy egy „kaska” kosárban könnyen elférhetett.

Nem csodálkozhatunk ezen, hiszen a közép a peronosporát még ma is a köddel hozza összefüggésbe; sok helyen ugyanis azt állít-

ják, a tanulni nem hajlandó kis gazdák, — szőlőtulajdonosok — hogy a kőd járása következtében semmivül meg a szőlő levele, és később maga a szőlőfűrt is. Hát bizony ideje volna már a peronospora vitikola irtását kötelezővé tenni országsszerte; a v a r m e g y e i h a t ó s á g o k o n a s o r, vegyenek példát a vármegyék azoktól a vármegyéktől, amelyek immár kötelezővé tették a peronospora vitikola irtását.

Magyarország ez idei bor, must termése, mint a folyamatban lévő szőlőszüreti eredményekből kitűnik, kivált a jól kezelt szőlőkben minőségileg is jóval jobb, mint a múlt évben volt; egyes helyeken a must cukortartalma 10—15 százalékkal jobb, mint 1894-ben. A must cukortartalma Wágner mérője szerint 12—15, néhol 16—18 fok; igen sok aszu bornak való szőlőt hagytak meg a Hegyalján és a királyhágóntúli részeken. — Ezek a mustok kiváló cukortartalmuak, de meg szeszartalmuk által is ki fognak tűnni. A vevők a kitűnő mustért 35—40 forintot is fizetnek. A Zemplén-, Heves-, Gömör-, Arad-, Sopron-, Komárom-, Bihar- és Pest-megyei jobb fajta borok általában kedvező áron 16—28 frton kelnek. A csemege borbajok egyes esetekben elérték a 40—50 forintot is.

A legtöbb bor kétségtelenül a homoki részeken termett, s a legújabb adatok nyomán konstatáljuk, hogy az idei összes bortermés, ámbár igen sok helyen nagy csatlódás érte a bortermelőket, várakozáson felül sikerült; az ország összes musttermését legalább is 2.50 millió hektoliterre becsülhetjük. A régi jó időben, amikor 6—8 millió hektoliter szín bor termett, ilyen termés figyelembe sem jött volna, annál inkább tekintetbe jön most, amikor a bor ára négy, öt ötvennyi, mint évtizedek előtt volt. Csemege-szőlő is rengeteg sok került forgalomba, még pedig igen jó áron. Egyes nagyobb szőlőtermelők jelentékeny hasznokat húztak az idén szőlő-termékeikből. Néhány év múltán, ha a szőlő-kultúra úgy halad, mint az idén is, dacára a sok káros rovarnak és parazitának, bortermelésünk ismét virágzó lesz, s nem kell az olasz borok beözönlésétől tartani.

— Az aradi közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1895. október 1-től 15-ig 21,682 személy, bevétel 2164 frt 05 kr. Szállított 1894. október 1-től 15-ig 18862 személy, bevétel 1867 frt 10 kr. 1895. január 1-től szállított október 15-ig 360134 személy, bevétel 35662 frt 60 kr. Szállított 1894. január 1-től október 15-ig 360,569 személy, bevétel 35,436 frt 70 kr. Szállított 1895. okt. 1-től 15-ig 2077490 kilogramm teher, bevétel 1014 frt 10 kr. Szállított 1894. okt. 1-től október 15-ig 2215700 kilogramm teher, bevétel 1208 frt 54 kr. Szállított 1895. jan. 1-től okt. 15-ig 49758500 kilogramm teher, bevétel 22689 frt 51 kr. Szállított 1894. jan. 1-től okt. 15-ig 61479970 kilogramm teher, bevétel 27,078 frt 50 kr.

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi esernyők 1895. évi október hó 16-án. Rízort sertés árak 1. Magyar elsőrendű 1. Öreg nehéz (páronként 400 kílgron felüli súlyban) — krig. Öreg közép (néronként 300—400 kílgron súlyban) — krig. Fialat nehéz (pkint 320 kílgron felüli súlyban) 54.—55. krig. Fialat közép (pkint 251—320 krig súlyban) 54.—55. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kílgr. terjedő súlyban) 54.—55. krig II. Magyar esernyők: Nehéz (páronként 280 kílgron felüli súlyban) — krig. — Közép (pkint 220—280 kílgr. súlyban) — krig. — Könnyű (pkint 220 kílgr terjedő súlyban) — krig. Szerbisi: Nehéz (páronként 260 kílgron felüli súlyban) krig. Közép (páronként 220—260 kílgron súlyban) — krig. — Könnyű (páronként 220 kílgr terjedő súlyban) krig. — Sertés lét-szám 1895. okt. hó 14-én volt készlet 12884 darab. 1895. október hó 15-én felhajtató: — darab. 1895. október 15-én elszállított 719 db. 1895. október 16-án maradt készletben 12165 db. — A hizottsértés ületirányzata: Változatlan.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

— Gyenes és Balogh országjelentése. — Budapest, október 17.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv jó volt s az irányzat megszilárdult. Elkelt 25000 métermázsa teljes napi áron.

	mmásza	kilgramm	frt
Tiszavidéki	100	80. ^a	6.70
"	100	80. ^a	6.70
"	1000	80.	6.80
"	500	80.	6.62 ^{1/2}
"	600	79. ^a	6.87 ^{1/2}
"	500	80.	6.70
"	500	80.	6.75
Fehérmegyei	1000	78.	6.62 ^{1/2}
Bánáti	3300	78.	6.40
"	1000	76.	6.42 ^{1/2}
Dunai	1850	77. ^a	6.32 ^{1/2}
"	8000	76. ^a	6.42 ^{1/2}
Sorlei	3100	77.	5.50
"	3000	76.	6.40
Zab	100		6.15
"	100		6.07 ^{1/2}
"	800		5.75

Határidőüzlet: Amerikából ma lanyhább árfolyamokat jelentettek s nálunk is lanyhán indult az üzet búzában és tengeriben s tekintettel az erős vételkedvra zárlatig pár krral megszilárdultak.

Zárlat 12 órakor:

Ossi buza	6.45—6.50
Buza május—júniusra	6.81—6.82
Tavasszi rozs	6.14—6.16
Ossi rozs	5.92—5.94
Tengeri május—júniusra	4.53—4.54
Tengeri július—augusztusra	5.45—5.50
Tavasszi zab	5.90—5.92
Ossi zab	5.78—5.75
Repose	10.95—

Külföld: New-York: búzára ¹/₈—¹/₄ alacsonyabb, tengerire ¹/₈—¹/₄ magasabb. Chicago: búzára ¹/₈—¹/₂ alacsonyabb, tengerire ¹/₈ magasabb. Páris, és Liverpool csendes, London szilárd.

Értéktőzsdé: Változatlan árfolyamokon indult az üzet s igen gyenge üzetmenet következtében papírjaink úgy is zárláltak.

Zárlat 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	399.80
Magyar hitelrészvény	493.—
Osztrák államvasut	392.75
Rima-Murányi	284.50
Lombard	112.50

S z e s z ü z l e t.

— Október 17. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 51 forint 50 krajczár, kicsinyben 52 forint — krajczár hordó nélkül, per 100 liter ¹/₂ beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatózsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. — Budapest, október 17. d. u. 5 óra.

Buza bánági új	6.30—6.75
Buza tiszavidéki	6.35—6.80
Buza pestvidéki	6.30—6.75
Buza fehérmegyei	6.30—6.75
Buza bánokai	6.40—6.85
Rozs új, elsőrendű	6.—6.05
Rozs új, másodrendű	5.95—6.—
Arpa takarmány	5.—5.20
Arpa égetni való	5.50—6.30
Arpa sörfőzdái	6.90—8.25
Zab	5.85—6.15
Tengeri bánági	5.75—5.80
Tengeri másnemű	5.70—5.75
Káposzta-repose bánági	8.—8.25
Kóles	5.95—5.75
Buza március—április	6.79—6.81
Buza szeptember—október	3.45—6.47
Buza május—június	
Rozs szeptember—október	5.95—5.98
Tengeri május—június	4.52—4.54
Tengeri július—augusztus	
Tengeri októberre	5.70—5.80
Zab március—április	5.91—5.93
Zab szeptember—október	5.76—5.78
Káposzta-repose augusztus—szeptember 1894.	11.—11.05

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. október 17.

Magyar aranyjárdék ⁴ / ₁₀₀	121.25
Magyar koronajárdék ⁴ / ₁₀₀	99.10
Magyar arany ⁴ / ₁₀₀	124.25
Magyar ezüst ⁴ / ₁₀₀	101.—
Magyar keleti vasut 1878.	121.25
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar általmeváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeremény-sorajegy kölcsön	161.50
Tiszasszabályozási és szegedi kölcsön	145.—
Osztrák papírjárdék	100.50
Osztrák járdék ezüst	100.75
Osztrák járdék arany	121.50
Koronajárdék	101.25
1860-iki államsorajegyek	152.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1055.—
Magyar hitelbank részvény	433.25
Osztrák hitelbank részvény	399.50
Osztrák-magyar államvasut	393.25
20 frankos arany (Napoleonador)	9.54
Weitzer János gép- és waggongyár részvény	342.—
Német birodalmi márka	58.85
London	120.35
Páris	46.51

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsdén.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. — Bécs, 1895. október 17.

Magyar koronajárdék ¹ / ₁₀₀	100.—
Magyar hitelrészvény	482.—
Osztrák hitelrészvény	398.75
Anglóbank részvény	176.95
Laenderbank részvény	281.50
Bécsi bankkegyesületi részvény	168.—
Osztrák államvasut részvény	392.12
Déli vasut részvény	112.26
Osztrák északnyugati vasut részvény	—
Osztrák északnyugati (Elberölgyi) részvény	279.25
Budapesti villamos városi vasut részvény	—
Salgó-tarjáni részvény	—
Rimamurányi részvény	283.50
Brassói kőszénbánya részvény	—
Dunagőzhajózási részvény	605.—
Lloyd-társulat részvény	570.—
Alpesi bányarészvény	99.50
Union	350.75
Török sorsjegy	74.80
Bruxi bánya	325.—
Bécsi lovasut	696.—

Aradvárosi

Évadbérlet
21. szám.

színház.

Havibérlet
21. szám.

Pénteken, 1895. október 18-án

TOTÓ ÉS TATA.

Operette 3 felvonásban. Írták: Paul Richard és Albert Barré. Fordította: Makay Emil. Zenéjét szerző: Antoine Hannes.

S Z E M É L Y E K:

Bernard, kereskedő	Gyöngyi I.
Totó, gy-rmeke	Pálffy Nina
Tata, gy-rmeke	Pálffy Nina
Cabestan	Rónaszéki
aurélie	Tolnainé
Tanfölgyelő	Balassa J.
Gaston	Hunyady J.
Cesarine	Szathmáry B.
Egy rendőr	Szendrei M.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NEVSORA.

— Október 17. —

Fehér Kereszt szálloda: Kohn Sándor gyáros, Temesvár. Bleier Manó kereskedő, B.-Illye. Bloch József kereskedő, Budapest. Schönichen Raimond főmérnök, Budapest.

Náder szálloda: Emele Ferencz kereskedő, Gurahoncz. Goldberger Markus kereskedő, Borosseba. Nyilasi Imréné vendéglősné, Máramarosziget, Plachy Ede írnök, Lajos-Mizse. Lefkovits Fani kereskedő neje, Perjámos.

Vasuti szálloda: Hoffner Etelka őrnagné és leánya Temesvár. Kemény Gyula mérnök, Budapest.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Legmagasabb kitüntetés Berlin.

Diszoklevél és aranyérem keresszittel.

Klapok Alajos

Arad legnagyobb, leglátogatottabb és legkényelmesebben berendezett és ujonnan épített fényképészeti műterme.

Templom-utoza (Minorita-palota.)

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe a legjobban berendezett

fényképészeti-műtermét,

hol minden nagyságu fényképek felelősség mellett készíttetnek portarit, visit, albumin és az állandósága és szépségéről ismert platina fényképek.

Párisi művészek által készülő olaj és chromó postményeit.

Legújabbban berendeztem üzletem a gyermek fényképezéshez is, melynek segítségével egy huszad másodperc alatt történik a fényképezés.

Elvállalom továbbá minden e fényképezéshez tartozó munkák cszközlését.

Kérem üzletemet, mely a Minorita-palota udvarában van, más üzlettel össze nem tévesztetni. — Miért is kérem a fenti címet figyelembe venni.

120892/95. szám.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1896 évben összegyűlő és feleslegként rendelkezésre álló üres hordókat eladni óhajtván ezzel nyilvános pályázatot hirdet.

Eladásra kerül körülbelül:

mintegy 3650 drb. kátrányos és egyéb tisztátlan hordó, 10550 drb. tiszta kőolajos (petroleum) hordó, 7800 drb. repce édő és kenőolajos hordó, 11400 drb. ásvány kenőolajos hordó 1850 drb. skin olajos hordó és 5000 drb. gázolajos hordó.

A fent kitüntetett mennyiségek melyekre nézve a magy. kir. államvasutak részéről semmiféle kötelezettség nem vállaltatik, nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek, ennél fogva köteles leendő a vevő az 1896 évben minden egyes hordó nemből tényleg összegyűlő és eladásra kerülő egész mennyiséget az által felajánlott egységáruk mellett átvenni.

Az év folyamán összegyűlő hordók esetéről esete, a december hó végéig összegyűlő hordók pedig a reákövetkező hónap 25-ig fognak a gyűjtő szertárak által az illető vevőknek rendelkezésére bocsátatni.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért is határozottan kikötötték hogy az ajánlatban világosan kitüntendő, hogy a fenajánlott egység árak a bármely állapotban levő oly hordókért értetnek, a melyeknek minden bár sérült alkatrészei, úgy mint dongái, fenekei és abroncsai megvannak.

Kikötötték továbbá hogy minden ajánló ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmennyiségre is tehető.

Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a magy. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt 129381/91 szám alatt fennálló általános feltételeit kötelezőnek ismeri el, melyek 15 kr-ával a nyomtatványtárról megszerezhetők s melyek 15 kros magyar kir. bélyegjeggyel és az ajánlattevő aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók. Ezen feltételek az érték járó 15 kr és 10 kr. postaköltség beküldése ellenében kívánatra postán is megküldetnek.

Az ajánlatok kizárólag e célra rendelt és anyag és leírás beszerzési szakosztályunkban ingyen kapható úrlapon ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki.

Az ajánlatban az ajánlati ár számmal és betűvel, végre a fenti feltételek elfogadása világosan kitéendő. Javítások és vakarásoknak az ajánlatban előfordulniok nem szabad.

Felhívattak tehát a pályázni szándékozók, hogy ide vonatkozó kellően lepecsételt és egy 50 kros m. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: »Ajánlat üres hordók megvételére 120892/95. számhoz» 1895 évi október hó 30-ának déli 12 óráig az anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut. 73 sz. II. emelet) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységár szerint kiszámított érték összeg 5% a 1895 év október hó 29-én déli 12 óráig a főpénztáránál készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban leteendő.

Bánatpénz vagy aláírt feltételek nélkül, további elégtelen bánatpénzzel, a kitűzött határidőn túl, vagy nem az előírt ajánlati mintán tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Pótajánlatok semmi körülmény között nem bocsátatok tárgyalás alá.

Egyébkén a m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon válaszchasson, továbbá, hogy a menyiben ennek ellenkezője az ajánlatban ki nem kötöttet volna, tetszésszerűt részmennyiséget engedhessen át, mely esetben az ajánlattevő az átengedett részmennyiséget is köteles átvenni, s végre, hogy a cél elérésére más intézkedéseket is tehesen.

Budapest, 1895 évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

21790/1895.

Hirdetmény.

A. nm. m. kir. földmivelésügyi ministeriumnak 75148/95. sz. a. kelt rendelete nyomán közhírré tesszük, hogy az osztrák cs. kir. belügyminister ur a nm. m. kr. földmivelésügyi ministeriummal egyetértőleg eljárva, tekintettel a kőbányai sertés piac közgazdasági érdekeink által kívánt mielőbbi újból való megnyithatására s azon célból, hogy ezen intézkedés által a kőbányai sertés szállások mielőbbi kiürítése előmozdítottassék és így a fertőtlenítés Kőbányán mielőbb megkezdhető és befejezhető s ezzel a kőbányai nagy sertés piac korábbi rendeltetésének gazda közönségünk érdekében mielőbb visszaható legyen a sertéseknek Magyarország területéről Prágába és Bécsbe való bevitelét a Kőbányán levő sertés állomány kivételével egyelőre addig míg a Kőbányán levő jelenlegi sertés állománynak legalább jelentékeny része onnét elszállítva nem lesz folyó évi október 8-tól megtiltotta, azonban a többi osztrák városokba való bevitel továbbra is megvan engedve.

Az osztrák cs. kir. belügyminister ur fentemlített távirata szerint tehát a sertéseknek Prágába való bevitelét Kőbánya kivételével Magyarország egész területéről egyelőre megvan tiltva, a kőbányai sertések azonban Prága Holeschovitz állomásra bevihetők.

Az alsó austriai. cs. kir. helytartóság pedig az osztrák cs. kir. belügyminister ur felhívására a magyarország járványmentes törvényhatóságából származó sertések Bécsbe való bevitelét a kőbányai sertések kivételével egyelőre megtiltotta, a sertésvesztel fertőzött területekről származó sertéseknek a bécsi »Productiv Gesellschaft der Wiener Fleischselcher« című szövetség és Ziegler József hentes vágóhidjaira való szállítása azonban a f. é. július hó 7-én 44394 és szeptember hó 10-én 66373 szám alatt kelt közrendeletekben megállapított feltételek mellett a sertésvesztől sujtott gazdaközönség érdekében és veszélyeztetett állományának értékesíthetése végett továbbra is megvan engedve.

A magyarországi járványmentes törvényhatóságából származó sertéseknek Bécsújhelyre és a Mödlingbe való szállítása, továbbá Csehország, Aussig, Braunau, Brix, Budweiss, Caslau, Falkenau, Gabloncz, Jicin, Jungbrunau, Karlsbad, Leitmeritz, Marienbad, Melnik, Pardubitz, Pisek, Ránchnitz, Rumburg, Saar, Schunichov, Teplitz, Tetschen, Trautenau, Reichenberg és Kolin városába való bevitel továbbra is megvan engedve az eddigi feltételek mellett.

Arad, 1895. október 9-én.

A városi tanács.

338/337—1895. k. i. b.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatósági területén rendszeresített I. és II. állami anyakönyvi kerületekben az állami anyakönyvvezetők hivatalos óráit következőleg állapítjuk meg:

Hétköznapokon: d. e. 9-től 12 óráig.

„ d. u. 3-tól 5 „

Vasár- és ünnepnapokon d. e. 9-től 12 „

Arad, 1895. szept. 9-én.

Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága.

21130/95.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. belügyminister ur 81945/95 sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy lőfegyverek és lőszer, valamint ezek alkatrészeinek Abyssiniába való kivitele tilos.

Ezen tilalom megszegése az 1879 évi XL. t. cz. I. §-a értelmében kihágást képez s az azt követő a lőfegyverek és lőszer elkobzásán belül az 1879. évi XL. t. cz. 34. §-a alapján egy hónapig terjedhető elzárással és 300 forintig terjedhető börtönbüntetéssel büntetettetik.

Arad, 1895. szept. 28.

A városi tanács.

130080 AV.

Pályázati hirdetmény.

darabos és kockaszén szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak alólirt igazgatósága alkalmazottai magán szükségletének fedezésére valamint a személy kocsik és hivaalos helyiségek fűtésére 1896 évi január hó 1-től egy esetleg három évre terjedő időtartamra évenként szükséges mintegy 45,000 tonna darabos vagy kocka szén szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbbben f. évi október hó 29-ig benyújtandók, a bánatpénz pedig f. évi október hó 28-ig leteendő.

A részletes pályázati feltétel a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségeknél megtekinthetők vagy kívánságra megküldhetők.

Budapest 1895 évi október 7.

Az igazgatóság.

21450/1895.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. földmivelésügyi Ministeriumnak 70960/94 sz. a. kelt rendelete alapján közhírré tesszük, hogy tekintettel a kőbányai sertés piacnak fontos közgazdasági érdekeink által megkövetelt hivatásának mielőbb való visszaadhatására és ennek következtében az e célból szükséges munkálatok haladéktalan megkezdésére, — a kőbányai sertések kivételével sertéseknek a Budapest ferencz városi rendező pályaudvar petroleumraktár rakodójára külön engedély nélküli behozatala f. évi október 5-től kezdve további intézkedésig megtiltatott.

A sertésekre nézve ragadós betegségekkel fertőzött községekből származó sertéseknek azonnali levágás végett az említett rakodóra való szállítása azonban a földmivelésügyi m. kir. ministerhez intézett kérvények alapján esetéről esetre engedélyeztetni fog.

Az 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli kérvényeknek a szállító és vevő nevét, a feladásra szolgáló vasutálmást és a sertések pontos darab számát is tartalmaznia kell. A kérvényre ezenkívül vagy az első fokú hatóság, vagy a sertések származási helyére nézve illetékes hatósági állatorvos által azon záradék vezetendő, melyben igazolja, hogy a sertések fertőzött udvar vagy azzal tőszomszédságban levő udvar sertés állományának részét képezik.

A kérvények elintézéséről a törvényhatóság első tisztviselője táviratilag fog értesítettetni ki is köteles arról gondoskodni, hogy a ministeri határozat a fél és az illető vasuti állomás főnökének azonnal tudomására jusson.

A fertőzött községekből származó sertések szállításának feltételei a következők.

1. A sertések közvetlenül a marharakodó állomásra való szállítás előtt a helyszínen hatósági állatorvos által vizsgálndók meg.

2. A fertőzésre gyanus, de látszólag egészségeseknek talált sertések a legközelebbi vasuti rakodóra lőfogatokon szállítandók, mely fogatok minden szállítás után alaposan fertőtlenítendőek.

3. A sertések szállítása körül követendő eljárásra nézve meg f. évi július hó 1-én 36500 sz. a kelt körendelet 5 számú mellékletének határozmányai is legszigorubban betartandók és ellenőrizendőek.

4. Az ezen szállítványokat kísérő szabályszerű marhalevelek első lapján fent feljegyzendő. »Fertőzés gyanus állatok. — Azonnali levágásra az állatok származási helyének vérszenteségére vonatkozó záradék törleendő.

5. A sertések a ferenczvárosi rendező pályaudvar petroleumraktár rakodójára való érkezés után lőfogatokon, közvetlenül a henteshez szállítandók és legkésőbb 48 óra alatt leszurandók.

6. Az adott engedély keltétől számítandó 10 napalatt igénybe nem vett szállítási engedély hatályát veszti.

Arad 1895 október 9.

A városi tanács.

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsénk Nagyságodat tisztelettel értesíteni, hogy **Aradon, Vörösmarty-utca 2. sz. a. dr. Darányi-féle házban**

ROTSCHILD és KLEIN czég alatt

egy a mai kornak megfelelő

női divat és confectio üzletet, mellékelve női ruhatereimmel nyitottunk.

A t. hölgyközönség becses figyelmét bátorkodunk felhívni **dúsan felszerelt raktárunkra,** hol mindennemű

kész női és leány gyermek felöltők, egymint gallérok, ceppek mantillok, szüts és szörme árukban

a legelső párisi, bécsi és berlini modellek után

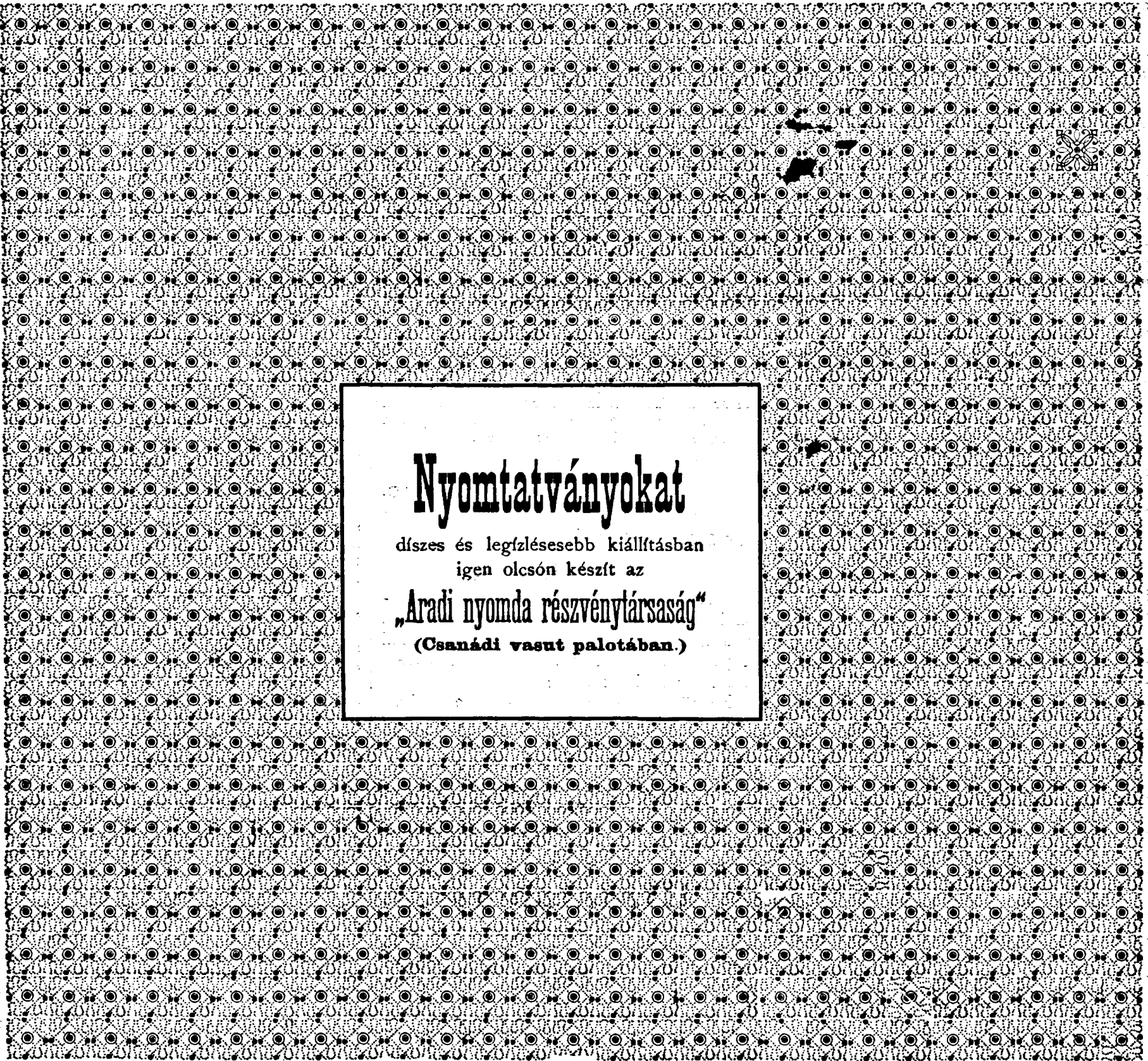
a legizlésebben s a legjutányosabb árak mellett lesznek kaphatók.

Különösen pedig saját műhelyünkben mérték szerinti megrendeléseket a leggondosabb kivitelben fogunk pontosan eszközölni.

814

Kiváló tisztelettel

Rotschild és Klein.

Nyomtatványokat

díszes és legizlésebb kiállításban igen olcsón készit az

„Aradi nyomda részvénytársaság“

(Csanádi vasut palotában.)